

2009-11-04

LS 0806-0586

Landstingsstyrelsen

Motion 2008:24 av Lena-Maj Anding och Raymond Wigg (mp) om grön rehabilitering, natur och djur i vården på recept

Föredragande landstingsråd: Lars Joakim Lundquist

ÄRENDET

Motionärerna föreslår att recept utfärdas om natur och djur i vården.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Motionären tar upp flera olika behandlingsformer som på många sätt är spännande och skulle kunna bidra vid behandling och omvårdnad. Djur och grönska har visat sig ha positiva hälsoeffekter och kan utvecklas vidare. Det är samtidigt angeläget att nya behandlingsformer inom sjukvården föregås av evidensstudier och kostnadsberäkningar.

Exempel på så kallad grön terapi och rehabilitering finns främst inom äldrevården, men även i viss mån inom psykiatri och hospicevården i Sverige. Närhet till djur och natur fyller ett större behov inom äldrevården än inom sjukhusvården, även om det inom geriatrik, psykiatri och palliativ vård också finns liknande behov. Om hygienkrav är tillgodosedda är det möjligt med verksamhet på dessa områden. Vistelsetiden på sjukhus är dock numera generellt sett relativt kort.

Landstinget driver idag ett naturbruksgymnasium, Berga i Västerhaninge. Driften finansieras av kommunerna, det vill säga kommunerna betalar för sina elever vid

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande 2008-12-19
- 3 MP-ersättarens särskilda uttalande

skolorna. Huvudmannskapet för skolan kan komma att ändras framöver. Naturbruksgymnasiet driver utbildning inom främst gymnasieskolans naturbruksprogram och är inte engagerat i vårdarbete.

Många av de rehabiliteringskliniker som Stockholms läns landsting anlitar ligger i relativt natursköna områden med parker som kan användas i rehabiliteringen. Efter avslutad rehabilitering på klinik har patienten ett eget ansvar för att vistas utomhus.

Flera av de ideella organisationer som landstinget ger bidrag till bedriver verksamhet som innehåller friskvårdsaktiviteter ute i naturen och i vissa fall även samvaro med djur.

Catharina Elmsäter-Svärd

Lars Joakim Lundquist

Per-Inge Buskas

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Lena-Maj Anding och Raymond Wigg (mp) har i en motion (bilaga), väckt den 10 juni 2008, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* upphandla alternativt auktorisera tjänster vid rehabiliteringsträdgård/motsvarande anläggning dit landstinget kan remittera patienter, *att* starta ett utvecklingsprojekt om Natur och djur i vården i enlighet med vad som beskrivs i motionen för att bland annat utveckla koncepten Natur på recept och Djur på recept, *att* söka samverka kring forskning, metodutveckling och utbildning med Folkhälsoinstitutet, Karolinska Folkhälsoakademien, Statens Lantbruksuniversitet, Naturbruksgymnasierna m.fl. intressenter.

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 18 mars 2009 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

Innan nya behandlingsformer införs inom sjukvården behöver detta föregås av studier av evidens, om det finns goda resultat av behandlingen. Kostnadsberäkningar behöver göras, såväl av kostnadseffektiviteten för metoden ifråga, som kostnader för införandet. I nuläget finns ej kunskap av den omfattning som skulle krävas på det aktuella området.

Exempel på sk grön terapi och rehabilitering finns främst inom äldre- vården. Men även inom psykiatri och viss rehabilitering liksom inom hospicevård förekommer det, runtom i landet. Vårdhund är en spännande idé men tycks mer vara en fråga för kommunerna än för landstingets hälso- och sjukvård. Det utbildningsprojekt som nämns i motionen är ett projekt som Uppsala kommun är engagerat i. Förvaltningen bedömer behovet av närhet till djur och natur som mycket större inom äldrevården än inom sjukhusvården, då vistelsen på sjukhus numera är ganska kort.

Landstinget driver två naturbruksgymnasier, Säbyholm i Upplands-Bro och Berga i Västerhaninge. Driften finansieras av kommunerna, d v s kommunerna betalar för sina elever vid skolorna. Huvudmannaskapet för skolorna kan komma att ändras framöver. De har inte varit engagerade i vårdarbete, utan driver utbildning inom främst gymnasieskolans naturbruksprogram

Många av de rehabiliteringskliniker som Stockholms läns landsting anlitar ligger relativt naturskönt med parker som en möjlig resurs i rehabiliteringen. Ingen har dock fokuserat på sk grön terapi och rehabilitering. Vårdtiderna vid institutioner är numera relativt korta, varför även patienten själv har ett stort ansvar för den fortsatta rehabiliteringen att vistas utomhus.

Flera av de ideella organisationer som landstinget ger bidrag till, bedriver verksamhet som innebär friskvårdsaktiviteter ute i naturen och i vissa fall även samvaro med djur. Det är t ex Föreningen Sveriges dövblinda Stockholm-Gotland, Migrärföreningen i Stockholms län, Rörelsehindrade barn och ungdomar och Rekryteringsgruppen för aktiv rehab.

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför oförändrade konsekvenser för miljön.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 16 februari 2009 överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till landstingsstyrelsen (bilaga).

S- och V-ledamöterna deltog inte i beslutet.

Mp-ersättaren lät anteckna särskilt uttalande (bilaga).

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 4 november 2009.